

Anu Wikman-Immonen

Sisäministeriö

VN/6075/2021-SM-3 13.8.2021; Lausuntopyyntö; kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden perheen yhdistämistä koskeva hallituksen esitysluonnos

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Sisäministeriö on pyytänyt Kuntaliitolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta. Esitysluonnoksen tavoitteena on kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden perhe-elämän suojan ja lapsen edun toteutumisen edistäminen.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia siten, että kansainvälistä tai tilapäistä suojelua saavan henkilön perheenjäsenen oleskeluluvan edellytyksenä oleva toimeentuloedellytys poistettaisiin kokonaan tilanteissa, joissa perhe on muodostettu ennen perheenkokoajan Suomeen saapumista.

Lisäksi ulkomaalaislakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että korostettaisiin lapsen edun toteutumista maahantulosäännösten kiertämistä koskevassa sääntelyssä kansainvälistä suojelua saavien alaikäisten perheen yhdistämisprosessissa.

Ehdotuksessa esitetään muutettavaksi myös lapsen alaikäisyyden määrittämistä perheenkokoamista koskevissa tilanteissa koskevaa säännöstä Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisukäytännön edellyttämällä tavalla, jolloin se päivämäärä, joka on otettava huomioon ratkaistaessa lapsen alaikäisyyttä, on se päivämäärä, jolloin perheen yhdistämistä koskeva hakemus on jätetty, eikä päivämäärä, jolloin oleskelulupahakemus ratkaistaan.

Kuntaliiton näkemykset

On tärkeää, että Suomi antaa korkeatasoista kansainvälistä suojelua sitä tarvitseville. Kuntaliitto pitää hyvänä sitä, että perheen yhdistämiskriteereitä tarkennetaan siten, että kiinnitetään huomiota lapsen edun toteutumiseen ja kansainvälistä suojelua saavien kotoutumisen edistämiseen. Kunnilta saadun palautteen mukaan tieto perheen yhdistämismahdollisuudesta ja perheen läsnäolo ovat kotoutumista edistäviä tekijöitä.

Kuntaliitto korostaa lapsen edun toteutumista kaikissa tilanteissa. Lapsen edun huolellinen arviointi on tarpeen myös tilanteissa, joissa mahdollinen perheen yhdistäminen olisikin lapsen edun vastaista.

Kuntaliitto pitää kannatettavana sitä, että ratkaistaessa lapsen alaikäisyyttä, otetaan huomioon päivämäärä, jolloin perheen yhdistämistä koskeva hakemus on jätetty.

Esitysluonnoksessa eri maiden käytäntöjä vertailtaessa todetaan, että kaikissa vertailumaissa kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden perheenyhdistämisen edellytyksenä on turvattu toimeentulo, joihin on tosin olemassa poikkeamisperusteita. Kuntaliitto esittää pohdittavaksi, voisiko toimeentuloedellytysten vaatimuksesta luopumisen sijasta kehittää poikkeamisperusteita siten, että ne toimisivat lapsen edun kannalta nykykäytäntöjä paremmin. Lisäksi Kuntaliitto kiinnittää huomiota siihen, että jos toimeentuloedellytysten vaatimuksesta luovutaan silloin, kun perhe on muodostettu ennen Suomeen saapumista, on muutoksen vaikutuksia seurattava ja arvioitava sen mahdollista vaikutusta toimia nk. vetotekijänä.

Kuntaliitto myös edellyttää, että mahdolliseen perheenyhdistämisen kautta tapahtuvaan maahanmuuttajien määrän nousuun varaudutaan myös kotoutumisen edistämisen resurssien kasvattamisessa. On myös tärkeää, että perheenyhdistämisen kautta Suomeen muuttavien koulutettujen maahanmuuttajien työllistymistä edistetään.

Kuntaliitto kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että esityksen taloudellisia vaikutuksia tulisi selvittää tarkemmin niin valtiontalouden kuin kuntataloudenkin näkökulmasta ottaen huomioon esimerkiksi toimeentulotukimenojen muutokset.

SUOMEN KUNTALIITTO

Jarkko Huovinen
johtaja, elinvoima ja talous

Anu Wikman-Immonen
erityisasiantuntija